

คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษา
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์
วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

Synergistic Leadership Characteristics of Student
Teacher Professional Certificate Program Faculty of Education and
Liberal Arts Nakhon Ratchasima College Nakhon Ratchasima Province

ชุตินา พรหมผุย¹ พิเชษฐ์ พรหมผุย²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.98 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา จำนวน 108 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติที่ t (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference Test)

ผลการวิจัย พบว่า

- 1) กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้นปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาไม่เกิน 5 ปี ส่วนใหญ่มาจากสถานศึกษาในสังกัดของรัฐ และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กำลังปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) นักศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังอยู่ในระดับสูงมาก ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 การบริการ องค์ประกอบหลักที่ 3 การร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) องค์ประกอบหลักที่ 2 การแลกเปลี่ยนแบ่งปัน (Sharing) และองค์ประกอบหลักที่ 4 การดัดแปลง (Adaptation) ส่วนองค์ประกอบหลักที่นักศึกษามีระดับการปฏิบัติตามลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังอยู่ใน

¹ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา E-Mail: chutimakas.prom@gmail.com

² นักวิชาการอิสระ

ระดับสูง ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 5 การบูรณาการ (Integration) องค์ประกอบหลักที่ 6 การเรียนรู้ (Learning) และองค์ประกอบหลักที่ 7 การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research) ตามลำดับ

3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา และสังกัดของสถานศึกษา ต่างกัน มีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังไม่แตกต่างกันในทุกองค์ประกอบหลัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง, หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู, วิทยาลัยนครราชสีมา

Abstract

This research aimed to study Synergistic Leadership characteristics of the student's Teacher Professional Certificate Program, Faculty of Education and Liberal Arts in Nakhon Ratchasima College, classified by their personal data by using a questionnaire as a tool to collect data The questionnaire examined an accuracy of the content from experts and checked its reliability with the Cronbach's alpha coefficient. The value was 0.98. Data were collected from 108 students. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA (F-test), and Least Significant Difference Test.

The research found as follows:

1) Most of sample are female, with a Bachelor's degree Most of them have work experience in schools not more than 5 years, mostly from government schools. and educational management of educational institutions that are working mostly in the basic education level

2) The students have a very high level of characteristics with the synergy leadership style, including the main component 1 service, the main components 3 working together Collaboration, the main component 2 Sharing and the main component 4 Adaptation : high level of characteristics including Core elements 5 Core elements 6 Learning and key elements 7 Research for development

3) Gender, work experience in school, Affiliated with the school, had no influence on their synergistic leadership characteristic.

Keywords: Characteristics synergistic leadership, Teacher certificate program, NakhonRatchasima College

บทนำ

ประเทศไทยในยุคศตวรรษที่ 21 ได้มีการปฏิรูปประเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม โดยเฉพาะด้านการศึกษามุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ให้บัณฑิตทุกคนจบออกมามีทักษะ คุณลักษณะที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 และตอบสนองตามความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคตซึ่งหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ในการพัฒนาประเทศข้อหนึ่ง คือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ซึ่งประเด็นปัญหาด้านหนึ่งของการศึกษาไทยคือ การผลิตและพัฒนาครู กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหา โดยมีจุดเน้นด้านหนึ่ง คือ การผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ในกระบวนการดังกล่าวมีหลากหลายแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาครู ได้แก่ พัฒนาระบบการผลิต คัดสรรคนเก่ง คนดีเป็นครู พัฒนาครูให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ผู้ฝึกสอน (Coaching) และเป็นผู้จูงใจ (Motivator) อีกทั้งสร้างระบบการพัฒนาครู/อบรมครู (กระทรวงศึกษาธิการ : 2559)

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวว่า โลกยุคใหม่ต้องเป็น transformative learning คือ การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเอง การเปลี่ยนแปลงนั้น คือ มี Leadership skill มีทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะว่าด้วยการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้เข้าไปร่วมขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม เปลี่ยนแปลงองค์กร เปลี่ยนแปลงชุมชน เปลี่ยนโลก นี่คือ ทักษะของ Leadership skills หรือ change agent skills ทุกคนต้องมีคำว่า Leadership ไม่ใช่เฉพาะหัวหน้าเท่านั้น ครูเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศในทุกๆ ระดับ ซึ่งมีนักวิชาการได้สังเคราะห์คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 (สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัตร, 2557) พบว่ามี 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านความรู้ความสามารถในสาขาวิชา ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา 2) มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลาย 3) มีทักษะการคำนวณ 4) มีความสามารถในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย 5) รู้จักและเข้าใจผู้เรียน 6) มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอน กิจกรรม และการประเมินผลที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ด้านที่ 2 ด้านการปฏิบัติตนและเห็นคุณค่าวิชาชีพครู ประกอบด้วย 7 คุณลักษณะย่อย คือ 1) เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ 2) มีสัมพันธที่ดีระหว่างบุคคล ทำงานเป็นทีมได้ 3) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และจรรยาบรรณในวิชาชีพ 4) เป็นบุคคล

แห่งการเรียนรู้และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ 5) รักและศรัทธาในวิชาชีพครู 6) เป็นผู้มีความรู้ผู้นำทางวิชาการ 7) ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงาน และด้านที่ 3 ด้านสังคมพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 5 คุณลักษณะย่อย ได้แก่ 1) มีความสามารถในการใช้ภาษา/การสื่อสาร 2) เป็นผู้เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม 3) เป็นผู้รอบรู้ เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทันสมัยทันเหตุการณ์ 4) มีความคิดและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5) มีความสามารถในการบริหารจัดการ ดังนั้นในส่วนของการพัฒนาการศึกษาของประเทศนั้นจะเห็นได้ว่าได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อไปสู่นโยบายและเป้าหมายทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ รวมถึงการเปิดการศึกษาอย่างเสรีนั้นผู้บริหารการศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ดีเพียงใด ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งกับบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือไม่ก็ตาม โดยเฉพาะคุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 บางทักษะมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาครู เช่น ทักษะการสร้างทีมงาน (Team building) ทักษะการจัดการความขัดแย้ง (Conflict management) เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นสากล (Universal learning environments) ที่เกิดขึ้นในทุกๆ ห้องเรียน ซึ่งผู้นำในสถานศึกษาโดยตำแหน่ง (Designed leader) เพียงลำพังไม่สามารถทำให้บรรลุผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนนอกจากจะมีความรู้ในสาขาวิชาแล้ว ควรมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำในตัวเองที่เหมาะสมกับยุคนี้ ภาวะผู้นำแบบประสานพลังเป็นลักษณะการเป็นผู้นำรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุคนี้ ครูต้องเปลี่ยนแปลงตัวเอง ต้องมีการทำงานเป็นทีม มีการวางแผน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน ร่วมกันตั้งจุดเด่นจุดด้อยออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเกิดประโยชน์ที่แท้จริงแก่ผู้เรียน ครูควรนำไปยึดเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะตนเองให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ คิดแก้ปัญหา และบริหารจัดการการศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) สาขาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เปิดเพื่อให้ผู้ที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการการผลิตครู เข้ามาประกอบวิชาชีพครูได้อย่างมีมาตรฐานตามที่คุรุสภากำหนด และเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณธรรม ความรู้ และทักษะทุกๆด้านที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการวิจัย ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ภาวะผู้นำแบบประสานพลังเป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำรูปแบบใหม่ในยุคนี้ที่มีองค์ประกอบบ่งบอกถึงคุณลักษณะดังกล่าว ซึ่งไม่ว่าครู หรือผู้บริหารควรนำไปปรับใช้กับตนเอง ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนรู้ พัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูอย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาที่มีเพศ ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา และสังกัดของสถานศึกษา ต่างกัน มีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2561 วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 120 คน (สำนักวิชาการ วิทยาลัยนครราชสีมา, 2561) คณะผู้วิจัยใช้วิธีการของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) เพื่อหาจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด โดยได้กำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดระหว่างค่าจริงและค่าประมาณร้อยละ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่าง 92 คน ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 110 ชุด

ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2561 และใช้แบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้นำไปเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา สังกัดของสถานศึกษา และระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กำลังปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัย

นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ทั้งหมด 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การบริการ (Services) (มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ การให้บริการ และการจัดความสะดวก จำนวน 12 ตัวบ่งชี้) 2) การแลกเปลี่ยน แบ่งปัน (Sharing) (มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ จำนวน 10 ตัวบ่งชี้) 3) การร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) (มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ การร่วมมือกันทำงานระดับบุคคล และการร่วมมือกันทำงานระดับหน่วยงาน จำนวน 18 ตัวบ่งชี้) 4) การดัดแปลง (Adaptation) (มี 1 องค์ประกอบย่อย คือ การดัดแปลงด้านการ บริหารงาน จำนวน 7 ตัวบ่งชี้) 5) การบูรณาการ (Integration) (มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ การบูรณาการ การเรียนรู้ และการบูรณาการการทำงาน จำนวน 9 ตัวบ่งชี้) 6) การเรียนรู้ (Learning) (มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ การเรียนรู้ ระดับบุคคล และการเรียนรู้ระดับหน่วยงาน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้) และ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research) (มี 2 องค์ประกอบย่อย คือ บทบาทด้านการวิจัย และ การพัฒนา งานวิจัย/งานสร้างสรรค์ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้) รวมจำนวนทั้งสิ้น 69 ตัวบ่งชี้

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาครู

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูล ลักษณะ รูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้เหมาะสมกับ แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นจึงรวบรวมเนื้อหาที่ได้นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดย กำหนดขอบเขต และเนื้อหาให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า และพัฒนามาจาก แบบสอบถามองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบประสานพลังของชุดิมา พรหมผุย (2559) หลังจากนั้นจึง นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) วิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือก ข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผลจากการวิเคราะห์อยู่ระหว่าง 0.8 – 1 และ นำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ครอนบาคอัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 เมื่อแก้ไขข้อความสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วจึงนำ แบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และคัด แยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 108 ชุด จากจำนวน แบบสอบถามทั้งหมด 110 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98

2. นำแบบสอบถามมาทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย ทางสังคมศาสตร์ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ และเสนอผลเป็นค่าร้อยละ

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ทั้งหมด 7 องค์ประกอบหลัก เสนอผลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Best, 1977 : 14)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 ถึง 1.80	มีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ในระดับต่ำมาก
1.81 ถึง 2.60	มีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ในระดับต่ำ
2.61 ถึง 3.40	มีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ในระดับปานกลาง
3.41 ถึง 4.20	มีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ในระดับสูง
4.21 ถึง 5.00	มีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ในระดับสูงมาก

2.4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open- ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาครู ในส่วนข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิดได้ทำการ รวบรวมข้อมูลทั้งหมด และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดจำแนกประเภทข้อความ ที่มีลักษณะ เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันให้อยู่ในประเภทเดียวกัน จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลและนำเสนอ ในรูปของตารางเรียง

2.5 การทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัย นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ใช้สถิติ t-test และ F – test (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference Test)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา สังกัดของสถานศึกษา และระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กำลังปฏิบัติงาน จากผลการวิจัย นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.50 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 95.40 ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 87.00 มาจากสถานศึกษาในสังกัดของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 67.60 และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กำลังปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 79.60

2. คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ใน 7 องค์ประกอบหลัก

พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ภาพรวม อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 (S.D.=0.36) เมื่อวิเคราะห์รายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับสูงมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 การบริการ องค์ประกอบหลักที่ 3 การร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) และองค์ประกอบหลักที่ 2 การแลกเปลี่ยนแบ่งปัน (Sharing) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 (S.D.=0.44), 4.28 (S.D.=0.44) และ 4.23 (S.D.=0.49) ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบหลักที่นักศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังอยู่ในระดับสูง และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 7 การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 (S.D.=0.65)

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังอยู่ในระดับสูงมาก ได้แก่ องค์ประกอบย่อยที่ 1.1 การให้บริการ องค์ประกอบย่อยที่ 3.1 การร่วมมือกันทำงานระดับบุคคล องค์ประกอบย่อยที่ 1.2 การจัดความสะดวก องค์ประกอบย่อยที่ 5.1 การบูรณาการการเรียนรู้ และองค์ประกอบย่อยที่ 2.1 การแลกเปลี่ยนความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 (S.D.=0.45), 4.31 (S.D.=0.44), 4.29 (S.D.=0.51), 4.26 (S.D.=0.47) และ 4.25 (S.D.=0.55) ตามลำดับ

ส่วนองค์ประกอบย่อยที่นักศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังอยู่ในระดับสูง ได้แก่ องค์ประกอบย่อยที่ 4.1 การดัดแปลงด้านการบริหารงาน องค์ประกอบย่อยที่ 3.2 การร่วมมือกันทำงานระดับหน่วยงาน องค์ประกอบย่อยที่ 2.2 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ องค์ประกอบย่อยที่ 7.2 การพัฒนางานวิจัย/งานสร้างสรรค์ องค์ประกอบย่อยที่ 6.1 การเรียนรู้ ระดับบุคคล องค์ประกอบย่อยที่ 5.2 การบูรณาการการทำงาน องค์ประกอบย่อยที่ 6.2 การเรียนรู้ระดับหน่วยงาน และองค์ประกอบย่อยที่ 7.1 บทบาทด้านการวิจัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D.=0.51), 4.20 (S.D.=0.51), 4.18 (S.D.=0.54), 3.87 (S.D.=0.87), 3.83 (S.D.=0.56), 3.76 (S.D.=0.51), 3.75 (S.D.=0.55) และ 3.46 (S.D.=0.79) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังอยู่ในระดับสูงมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 34 จูงใจให้ทุกคนร่วมทำกิจกรรมและให้คำชมเมื่อทำสำเร็จ (ในองค์ประกอบย่อยที่ 3.1 การร่วมมือกันทำงานระดับบุคคล) ตัวบ่งชี้ที่ 24 ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม (ในองค์ประกอบย่อยที่ 3.1 การร่วมมือกันทำงานระดับบุคคล) ตัวบ่งชี้ที่ 35 เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น (ในองค์ประกอบย่อยที่ 3.1 การร่วมมือกันทำงานระดับบุคคล) ตัวบ่งชี้ที่ 6 ยอมรับความผิดพลาด ชักชวนพร้อมจากระบบการทำงานด้วยความเต็มใจ (ในองค์ประกอบย่อยที่ 1.1 การให้บริการ) และตัวบ่งชี้ที่ 5 เห็นใจผู้อื่น เห็นคุณค่าของผู้อื่น (ในองค์ประกอบย่อยที่ 1.1 การให้บริการ) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 (S.D.=0.55), 4.41 (S.D.=0.56), 4.40 (S.D.=0.58), 4.39 (S.D.=0.58) และ 4.38 (S.D.=0.54) ตามลำดับ

ส่วนตัวบ่งชี้ที่นักศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังอยู่ในระดับสูง 5 อันดับแรก ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 23 วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ให้ข้อคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน (ในองค์ประกอบย่อยที่

3.1 การร่วมมือกันทำงานระดับบุคคล) ตัวบ่งชี้ที่ 37 ประเมินแผนปฏิบัติการแต่ละฝ่ายร่วมกัน ตัวบ่งชี้ที่ 40 บริหารความเสี่ยงในกระบวนการทำงานร่วมกัน ตัวบ่งชี้ที่ 37 ร่วมวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค โอกาส (SWOT) ร่วมกันภายในหน่วยงาน และ ตัวบ่งชี้ที่ 39 นำแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มาปรับใช้ในกระบวนการทำงาน (ลำดับที่ 2-5 อยู่ในองค์ประกอบย่อยที่ 3.2 การร่วมมือกันทำงานระดับหน่วยงาน) โดยแต่ละตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D.=0.56), 4.19 (S.D.=0.55), 4.19 (S.D.=0.57), 4.19 (S.D.=0.59), และ 4.19 (S.D.=0.59) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา สังกัดของสถานศึกษา และระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่กำลังปฏิบัติงาน นำเสนอได้ ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง จำแนกตามเพศ สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะภาวะผู้นำ แบบประสานพลัง	เพศ				t	p-value
	ชาย (N = 47)		หญิง (N = 61)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. องค์ประกอบหลักที่ 1 การบริการ	4.26	0.46	4.38	0.41	-1.37	0.17
2. องค์ประกอบหลักที่ 2 การแลกเปลี่ยนแบ่งปัน (Sharing)	4.17	0.48	4.27	0.50	-0.97	0.33
3. องค์ประกอบหลักที่ 3 การร่วมมือกันทำงาน(Collaboration)	4.21	0.40	4.33	0.46	-1.39	0.17
4. องค์ประกอบหลักที่ 4 การดัดแปลง (Adaptation)	4.21	0.50	4.24	0.52	-0.26	0.79
5. องค์ประกอบหลักที่ 5 การบูรณาการ (Integration)	4.03	0.39	4.06	0.45	-0.28	0.78
6. องค์ประกอบหลักที่ 6 การเรียนรู้ (Learning)	3.84	0.49	3.77	0.55	0.71	0.48
7. องค์ประกอบหลักที่ 7 การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research)	3.67	0.80	3.59	0.51	0.64	0.52
ภาพรวม	4.11	0.34	4.17	0.38	-0.78	0.44

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างชายและหญิงมีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในระดับภาพรวม และรายองค์ประกอบหลัก

3.2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง จำแนกตามประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา

คุณลักษณะภาวะผู้นำ แบบประสานพลัง	ประสบการณ์การทำงานใน สถานศึกษา				t	p-value
	น้อยกว่า 5 ปี (N = 94)		5 ปีขึ้นไป (N = 14)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. องค์ประกอบหลักที่ 1 การบริการ	4.34	0.42	4.27	0.54	0.57	0.57
2. องค์ประกอบหลักที่ 2 การ แลกเปลี่ยนแบ่งปัน (Sharing)	4.24	0.48	4.14	0.57	0.72	0.47
3. องค์ประกอบหลักที่ 3 การร่วมมือ กันทำงาน(Collaboration)	4.29	0.43	4.19	0.52	0.85	0.40
4. องค์ประกอบหลักที่ 4 การ ดัดแปลง (Adaptation)	4.23	0.51	4.21	0.50	0.10	0.92
5. องค์ประกอบหลักที่ 5 การบูรณา การ (Integration)	4.05	0.43	4.02	0.39	0.29	0.78
6. องค์ประกอบหลักที่ 6 การเรียนรู้ (Learning)	3.81	0.55	3.73	0.31	0.52	0.61
7. องค์ประกอบหลักที่ 7 การวิจัย เพื่อพัฒนา (Research)	3.59	0.65	3.83	0.58	-1.27	0.21
ภาพรวม	4.15	0.36	4.10	0.42	0.51	0.61

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษาต่างกันมีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในระดับภาพรวม และรายองค์ประกอบหลัก

3.3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

คุณลักษณะภาวะผู้นำ แบบประสานพลัง	สังกัดของสถานศึกษา				t	p-value
	ภาครัฐ (N = 73)		ภาคเอกชน (N = 35)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. องค์ประกอบหลักที่ 1 การบริการ	4.34	0.46	4.30	0.38	0.41	0.69
2. องค์ประกอบหลักที่ 2 การแลกเปลี่ยนแบ่งปัน (Sharing)	4.27	0.47	4.13	0.54	1.37	0.17
3. องค์ประกอบหลักที่ 3 การร่วมมือกันทำงาน(Collaboration)	4.33	0.41	4.18	0.48	1.71	0.09
4. องค์ประกอบหลักที่ 4 การดัดแปลง (Adaptation)	4.24	0.50	4.20	0.53	0.33	0.74
5. องค์ประกอบหลักที่ 5 การบูรณาการ (Integration)	4.06	0.40	4.01	0.47	0.57	0.57
6. องค์ประกอบหลักที่ 6 การเรียนรู้ (Learning)	3.86	0.50	3.68	0.56	1.63	0.11
7. องค์ประกอบหลักที่ 7 การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research)	3.67	0.62	3.54	0.70	0.97	0.34
ภาพรวม	4.18	0.35	4.07	0.40	1.42	0.16

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสังกัดของสถานศึกษาต่างกันมีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลัง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในระดับภาพรวม และรายองค์ประกอบหลัก

อภิปรายผล

คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ใน 7 องค์ประกอบหลัก พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังอยู่ในระดับสูงมาก ได้แก่ องค์ประกอบหลัก

ที่ 1 การบริการ (Services) องค์ประกอบหลักที่ 3 การร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) องค์ประกอบหลักที่ 2 การแลกเปลี่ยนแบ่งปัน (Sharing) และองค์ประกอบหลักที่ 4 การดัดแปลง (Adaptation) ตามลำดับ และระดับสูง ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 5 การบูรณาการ (Integration) องค์ประกอบหลักที่ 6 การเรียนรู้ (Learning) และองค์ประกอบหลักที่ 7 การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทุกหลักสูตรของประเทศไทยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อตอบสนองความต้องการโลกปัจจุบัน และรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา จัดการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติจริงและยึดเป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 1.ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2.ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3.ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) 4.ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5.ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications , Information and Media Literacy) 6.ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) 7.ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ 8.ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) ซึ่งเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ส่วนองค์ประกอบหลักที่ 7 การวิจัยเพื่อพัฒนา (Research) เป็นคุณลักษณะที่นักศึกษามีน้อยที่สุด เนื่องจากจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ซึ่งยังมีพื้นฐานความรู้ในการทำวิจัยน้อยและเป็นบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจยังขาดแคลนงบประมาณ และสิ่งสนับสนุนอื่นๆ ในการทำวิจัย ผลงานการวิจัยเพื่อพัฒนาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีน้อย อีกทั้งนโยบายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในการสนับสนุนให้ทำผลงานวิจัยยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร จึงทำให้มีคุณลักษณะด้านนี้น้อยกว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาบุญช่วย สิริธโร และคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาระบบบริหารองค์กรงานวิจัยของกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภาคเหนือ พบว่า ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการบริหารงานวิจัย ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก คือ ระบบข้อมูลสารสนเทศและสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสิ่งจูงใจในการทำวิจัย ระบบความร่วมมือประสานงานวิจัย ระบบการติดตามและประเมินผล ระบบการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ ระบบงบประมาณและการ

เบิกจ่าย ระบบการพัฒนานักวิจัย ระบบโครงสร้างการบริหารงานวิจัย และระบบนโยบายและแผนงานการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้อำนวยการหลักสูตร/หัวหน้าสาขาวิชา สามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีรายวิชาที่ส่งเสริมความเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อนำไปสู่การมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาครู

2. ผู้อำนวยการหลักสูตร/หัวหน้าสาขาวิชาและผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานอื่นๆ ให้มีกระบวนการทำงานเป็นทีมและใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำในยุค 4.0 ของนักศึกษาครูทุกหลักสูตร

3. ควรทำวิจัยเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบประสานพลังของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). การปฏิรูปครู: ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ. (ออนไลน์). สืบค้นจาก http://edurmu.org/home/FileEDURMU/PR_2559/policy_ed_dean.pdf. เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2561.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551. (ออนไลน์). สืบค้นจาก www.mua.go.th/users/he-commission/doc/1-2%20standard%20U.pdf. เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2557.

ชุติมา พรหมผุย. (2559). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบประสานพลังของหัวหน้าสาขาวิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

พระมหาบุญช่วย สิริธโร และคณะ. (2560, ม.ค. – มิ.ย.). สภาพและแนวทางการพัฒนาระบบบริหารองค์การงานวิจัยของกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรวิชาการและวิจัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภาคเหนือ. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1. หน้า 10-25

- วิจารณ์ พานิช. (2555, July-December). "การผลิตบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 " การบรรยายพิเศษ เมื่อ 11 มิถุนายน พ.ศ.2555. **Suranaree Journal of Social Science, Research Department, Institute of Social Technology**, Vol 6 No 2 (2012): 129-152. เรียบเรียงโดย หนึ่งหทัย ขอมผลกลาง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัตร. (2557). **การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สำนักวิชาการ วิทยาลัยนครราชสีมา. (2561). **รายงานจำนวนนักศึกษา ปีการศึกษา 2561**. นครราชสีมา : วิทยาลัยนครราชสีมา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- Best, J. W. (1977). **Research in Education**. (3rd ed). New Jersey: Prentice hall Inc.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". **Educational and Psychological Measurement**. 30(3), pp. 607-610.